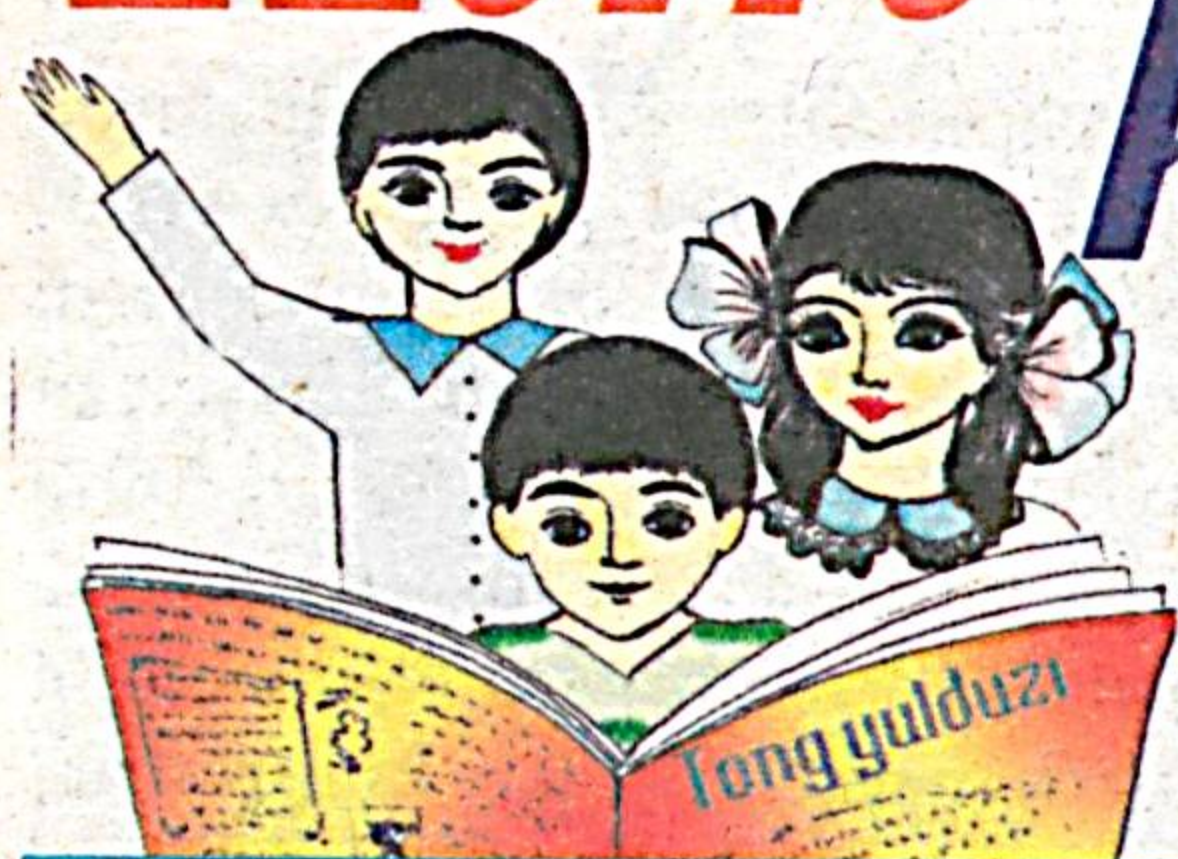
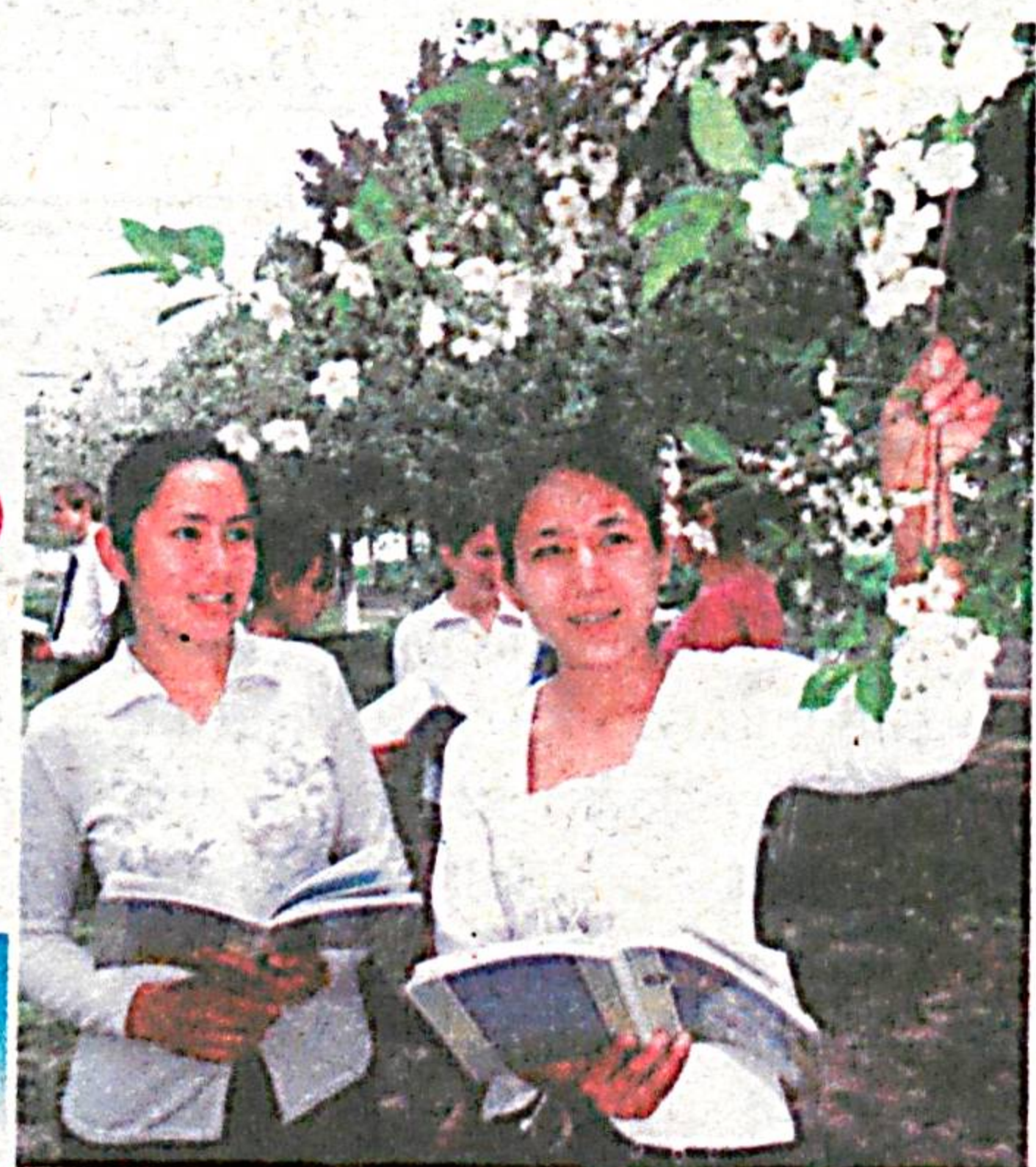

Kim ko'p kitob o'qiydi?

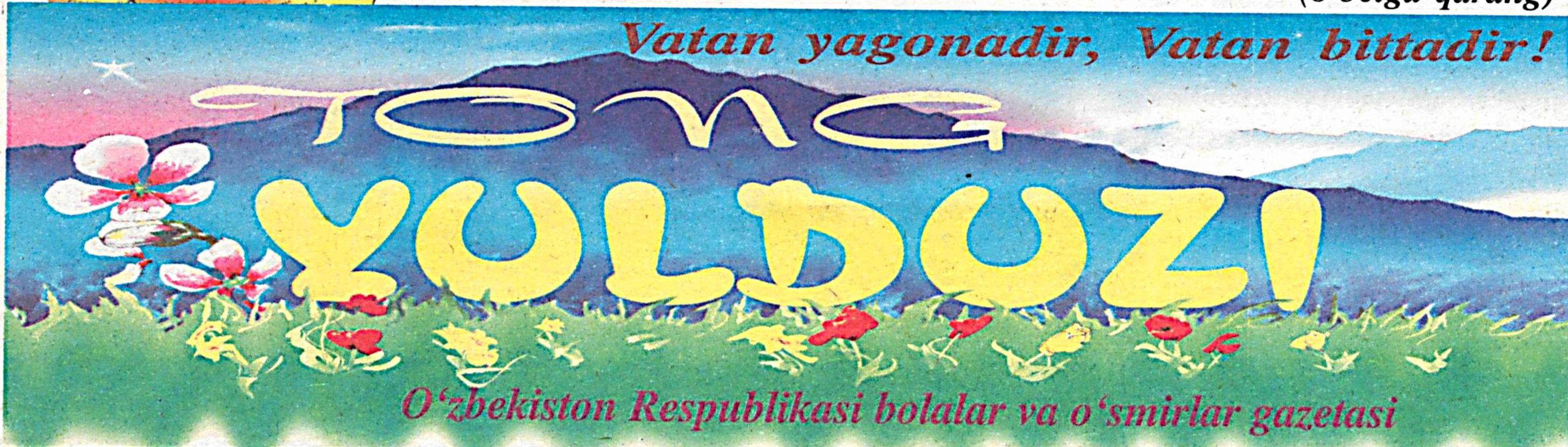

O'ZBEKISTON
RESPUBLIKASI
MILLIY KITOB PALATASI
INV. №

(8-betga qarang)

Vatan yagonadir, Vatan bittadir!

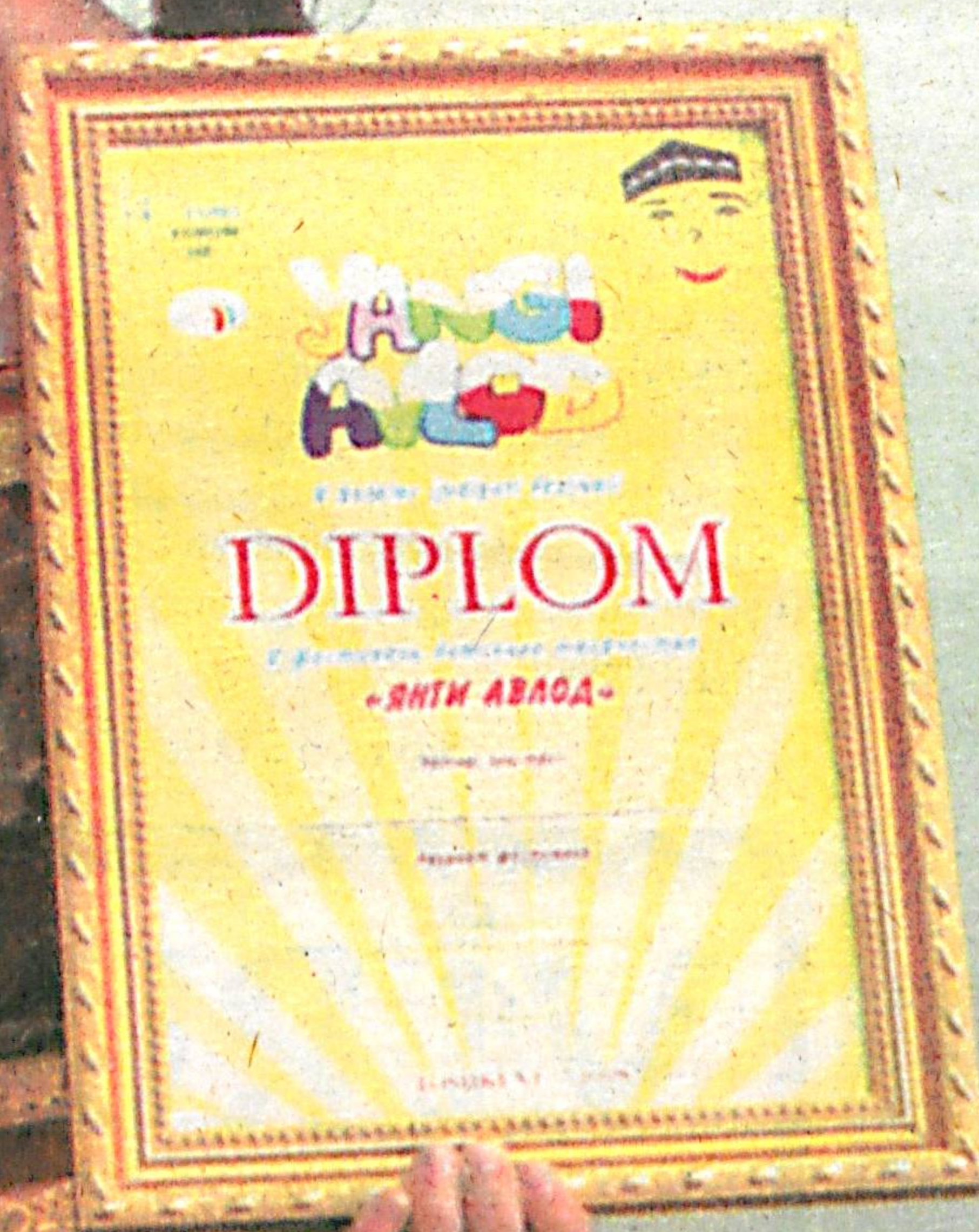

O'zbekiston Respublikasi bolalar va o'smirlar gazetasi

2009-yil
23-mart
N:12
(66709)

Gazeta 1929-yil 1-avgustdan chiqqan boshlagan

ISSN – 2010-6092

«Yangi avlod – 2009» bolalar
ijodiyoti festivali g'olibasi
Mushtariy Olimjonova

DUSHANBADAN

BIZ 27,5 MILLIONDAN OSHDIK

O'zbekiston Respublikasi aholisi soni 27,5 milliondan oshib ketdi. Bu ko'rsatkich o'tgan yilning o'zida 508,9 ming kishiga o'sdi. Ayniqsa, qishloq joylarida aholining ko'payishi yuqori darajada bo'lib, o'sish ko'rsatkichi oldingi yilga nisbatan 65,2 foizni tashkil etdi.

10 MILLION YOSHLAR...

14–15 mart kunlari umumxalq hasharida 10 milliondan ziyod yoshlar ishtirok etdi.

Jumladan, siz bolalar va o'smirlar ham unda faollik ko'rsatdingiz. «Uying obod – ko'ngling shod». Yanada obod bo'lsin, shu aziz Vatan!

Husanboy Avvalov olgan surat

«GULLAYOTIR BOG'DA BINAFFSHA...»

Bolalar, do'stingiz ko'pmi, deb so'rasha, albatta, deb javob berasiz. Mamlakatimizda turli millat vakillarining o'zaro inoq yashayotgani Sizu bizning baxtimiz.

«Oltin darvoza» musiqali teatr ijodiy jamoasi do'stlikni tarannum etuvchi ana shunday kechani tashkil etdi. Kecha O'zbekiston Badiiy Akademiyasi fotoko'rgazmalar zalida o'tkazildi.

DUSHANBAGACHA

U haqidagi maqolani
gazetaning keyingi
sonida o'qiysiz

Qishloq maktablarida

«PREZIDENT ASARLARI BILIMDONLARI»

Maktabimizda ana shunday to'garak bor. Unda biz Yurtboshimizning asarlarini o'rganib, ulardan sahna ko'rinishlari tayyorlaymiz. Bundan tashqari, kompyuter, «Yosh jurnalistlar» to'garaklari ishlab turibdi. Iskandar aka Asqarov, Kimyo opa Rahimova, Hilola opa Rahmonova, Yayra opa Sultonovalar dars o'tishni qoyillatishadi. Nodirbek aka Shokirovning sa'y-harakatlari tufayli esa maktabimiz chiroy ochib bormoqda. Ularning aytishlaricha, bu yil «Qishloq taraqqiyoti va farovonligi yili»da biz uchun yanada ko'plab sharoitlar yaratilar ekan.

Nilufar VALIJONOVA,
Nazokat MALIKOVA,

Andijon viloyati, Baliqchi tumanidagi 44-maktab o'quvchilari

POYTAXT
DARVOZALARI

Toshkentning 2200 yilligiga

Ularning nechta bo'lganini bilasizmi? Nodir degan sinfdoshingiz tog'asidan shu to'g'rida so'rasa, u kishi: «Buning uchun «Tong yulduzi» gazetasini o'qib borish kerak», debdilar. Bir hisobda to'g'ri javob. Kuzatib borayotgan bo'lsangiz, biz poytaxt tarixi, o'tmishi bilan sizlarni tanishtirib boryapmiz. Bugun sizlarga Toshkent darvozalari haqida so'zlar ekanmiz, avvalo, juda ko'p manbalarda ularning soni 12 ta bo'lganini aytib o'tmoqchimiz. Xo'sh, ular qaysilar? Keling, birgalikda sanaymiz: 1) Labzak, 2) Taxtapul, 3) Qorasaroy, 4) Sag'bon, 5) Chig'atoy, 6) Ko'kcha, 7) Samarqand, 8) Kamolon, 9) Beshyog'och, 10) Qo'ymas, 11) Qo'qon, 12) Qashqar. Bu o'rinda shu narsani qayd etib o'tish kerakki, darvozalar joy nomlari yoki yo'nalishiga qarab belgilangan. Darvozalar qorong'i tushishi bilan yopilgan va ertalab tong saharda ochilgan. Ularning yonida maxsus xonalar, ustlarida qorovulxona, hatto do'mbiralari saqlanadigan joylar ham bo'lgan; shaharga kirib-chiquvchi karvonlarning ro'yxatini yuritadigan bojxona ham ishlab turgan. Darvozalar oldida shaharga keluvchi martabali mehmonlarni kutib olish juda tantanali o'tgan. Amir Temur zamonida darvozalar mas'ulligi mahallalar zimmasiga yuklatilgan.

Agar ota-bobolaringiz, buvijonlaringiz darvozalar to'g'risida rivoyatlar so'zlab berishsa, bizga yozib yuboringlar!

ENG YAXSHI
O'QUVCHI KIM?

Maqolani o'qisangiz, darrov bilib olasiz. Buxoro viloyati xalq ta'limi boshqarmasi tomonidan «O'quv yilining eng yaxshi o'quvchisi» tanlovi o'tkazildi. Buxoro tumanidagi 42-maktabning 9-sinf o'quvchisi Mahbubaxon Mo'minova tanlov g'olibasi bo'ldi.

Bo'sh vaqtlarini unumli o'tkazishga intilayotgan tengdoshingiz tasviriy san'at va sport bilan jiddiy shug'ullanadi. «O'zbekiston kelajagi mening tasavvurimda» yosh musavvirlar tanlovida faxrli o'rinni egalladi. 2008-yilda esa «O'zbekiston – Vatanim manim» insholar tanlovida qatnashib, viloyatda birinchi o'rinni qo'lga kiritdi.

Sportning taekvando turi bo'yicha viloyat ochiq chempionati g'olibi. II-Paraolimpiya o'yinlarini yuqori darajada tashkilotchilikdagi faolligi uchun I-darajali diplom sohibasi.

Shuningdek, maktabdagi «Yosh nihol» to'garagi tashkilotchisi hamda «Kamolot» yoshlar ijtimoiy harakati viloyat Kengashining faol a'zosi.

Bugungi kunda Zulfiya nomidagi Davlat mukofotiga da'vogarlik qilayotgan sara qizlarning son-sanog'i yo'q. Bayram arafasida saralarning sarasi aniqlandi. Ular orasida Mahbubaxonning ham borligi e'tibordir.

Tinib-tinchimas tengdoshingizning har doim va hamma sohada ENG YAXSHI bo'lib qolishiga umid qilamiz.

Feruza SOYIBJON qizi

«TONG YULDUZI»DA
SUMALAK BAZMI

– Salim, kel, yo'l-yo'lakay tosh yig'ib ketamiz. Axir, «Tong yulduzi»dagi sumalakka anchamuncha tosh ketadi. Eh-hey, bilasanmi, shahrimiz-u viloyatlardagi qanchadan-qancha maktablardan o'quvchilar kelishadi, bu bazmga!

– Ha, bu bayramga a'lochi va eng ko'p xat yozgan tengdoshlarimizni taklif qilishibdi. Ular Navro'z haqidagi bilimdonliklari borasida musobaqalashishar ekan...

Mana, tahririyatda «Qizlar akademiyasi»ning chaqqon qizlari ishni boshlab yuborishibdi. Ular sumalakka solinadigan toshlarni tozalab yuvishar ekan, jizzaxlik muxlisimiz Shohsanam Bo'riyeva gap boshladi. U sumalak haqida she'r yozgan ekan:

– Sochlarimiz jamalak,
Suyganimiz sumalak,
Uning nomi-chi asli,

Bilsangiz gar – «si malak».

Darhaqiqat, Zafarobod tumanidagi 2-maktab o'quvchisi Shohsanam aytganidek, sumalak o'ttiz malak so'zidan olingan. Bu haqidagi afsonani yaxshi bilasiz-ku, ana o'sha-da! Quvnoqqina tengdoshingiz Yulduz Ochilova esa o'zi tahsil olayotgan Qashqadaryo viloyati, G'uzor tumanidagi 18-maktabda bo'lib o'tgan «Siz tarixni bilasizmi?» nomli tanlov haqida so'zlab berdi. «Bu bayramda biz qadimiy urf-odatlarimizni namoyish etdik. Laparlar, yor-yorlar aytdik»,

– deydi Yulduzxon. Ha, Navro'z bayrami azaldan qizlar-u momolarimizning laparlarisiz o'tmagan.

Bu orada qozon tagiga olov yoqayotgan o'g'il bolalar ham suhbatga qo'shilishdi. Axir, Navro'zda ularga ham mazza-da! Ot choptirishadi, kurash tushishadi. Bobur Ubaydullayev TTYSI qoshidagi akademik litsey o'quvchisi. U o'zi yashaydigan viloyatda bu bayram qanday o'tkazilishi haqida so'z ochdi:

– Samarqandda Navro'z sayllari o'zgacha o'tadi. Chunki, bayram tantanalarida chet ellik mehmonlar ham ishtirok etishadi. Ular uchun milliy taomlar ko'rgazmasi, folklor ansambllarining chiqishlari namoyish etiladi. Jizzaxda esa Navro'z kuni kech tushganda barcha gulxan atrofida yig'ilib, yaxshi niyatlar qilar ekan.

Boburjonning gapini Nodira tasdiqladi. U Jizzax viloyati, Oroltepa tumanidagi 14-maktabdan kelgan-da! Aytishicha, uning maktabida Navro'zga bag'ishlangan sinflararo tanlov bo'libdi. Maktabida sumalak tayyorlanib, o'quvchilar mazza qilishibdi.

Nihoyat, qozonda bizning sumalagimiz ham qaynay boshladi. Unga turli viloyatlardan mehmon bo'lib kelgan eng fidoyi

o'qituvchilarimiz boshqosh bo'lishdi. Qizlar chug'urlashgancha, «men kavlay»ga tushishdi. Qashqadaryolik Mahbuba tengdoshlariga ko'k somsa tarqatar ekan: «Tong yulduzi»ning sumalagi zo'r chiqadi, deya qo'li bilan ishora qildi. Biz esa uni rasmga tushirdik, qarang! So'ng bolalar birgalashib ashula aytishdi:

Yugur-yugur men turay, hey lola,
Sochingni gulga o'ray, hey lola,
Senga kelgan baloga hey lola, yor ey,
O'zim muftalo bo'lay, hey lola!

Ayniqsa, o'g'il bolalar «Kim oladi-yo, shuginani-yo»ga raqsga tushishganida, davra zavqqa to'lib ketdi. Tonggacha qozonda sumalak, davrada suhbat-u, o'yin-kulgu qaynadi. Sumalak esa Qashqadaryo viloyati, Koson tumanidagi 38-maktab o'quvchisi Mahbuba Pardayeva aytganidek zo'r chiqdi! Siz ham tahririyatimizga keling, sumalagimiz hammaga yetadi!

Sayyora JO'RAYEVA

VIRUS

(Hajviya)

– O'yijon, tug'ilgan kunimga 17 ta o'rtog'imni taklif qildim, maylimi? – dedi o'g'lim Farhod erkalanib.

– Men taniydigan bolalarimi?

– Ha, hammasini taniysiz. Baho – partadoshim, Qadi – sinfkom, Raqi – karatist chempion, Saqi – kompyuterchi, Dili – sinf rahbarimizning o'g'li, Jas – ko'chaning boshidagi sinfdoshim, Yodi – Pitakni qo'shnisi, Joji – anuv kuni adasini moshinasini minib kelgan bola, Husni – tog'amning o'g'li, Murik – sinfdoshingizning o'g'li, Dami...

– E, to'xta, namuncha bidirlaysan, bu qanaqa ro'yxat, hech narsa tushunmadim, o'zimizning tilda gapir, – dedim boshimni ushlab.

– Shoshmang o'yijon, qizlarimizni ham aytib olay, Nasi – menga matemni ishlab beradi, Poti – inglizchani o'rgatadi, Karini bilasiz, Rahi – inshoni yaxshi yozadi, Azi – videokamerasi bor, Ziyu – hamma ishni tashkillashtiruvchi, Hami, Xoli, Mohi – pishir-kuydirga qarashadi. Sado bilan Saboni vaqti yo'q ekan. Ammo, Mali aytdiki...

– Nimani aytdi, o'sha Mami...

– Mamimas, oyi, Mali, u aytdiki, Mami bugun repetitorga borarkan... Voy, Vali bilan Nabini taklif qilish esimdand chiqibdi, – shoshib qoldi Farhod.

– E, Xudoga shukur, nihoyat tanish bolalar ham uchradi-ya, yengil nafas oldim. – Ustozlaringdan kimni aytding?

– Sinf rahbarimiz Jami Jalolovichni.

– Demak, men uch kishilik dasturxon tuzayveraman, – dedim oshxonaga o'tlanib.

– Voy-voy, o'yijon, hazillashyapsizmi, men 17 kishi dedim-ku?

– Qanaqa 17 kishi? Nabijon, Valijon va sinf rahbaring, bor-yo'g'i shular shekilli, – talmovsiradim, ataylab.

– Oyi, shuncha bolani aytasam, nima, siz o'qigan paytda maktabda bunaqasmidi? Nega tushunmaysiz? – yig'lagudek bo'ldi o'g'lim.

– Odamga o'xshab tushuntir-da, bo'lmasa. To'tiqushdek sayrab ketding, kim aytdi seni shoir bola, deb.

– Ha bo'пти, unda boshqatdan aytaman, yaxshilab eshiting. Baho – Bahodir, Qaqi – Qahramon, Paqi – Faxriddin, Baqi – Baxtiyor, Dili – Dilmurod Jas – Jasur, Yodi – Yodgor, Hoji – Hojakbar, Husni – Husniddin, Dami – Damir, Murik – Murod – xuddi imlo lug'atidek dona-dona qilib ayta boshladi u, – Nasi – Nasiba, Nai – Naima, Napi – Nafisa, Kari – Karima, Rahi – Rahima, Azi – Aziza,

QIZIQARLI
MA'LUMOTLAR

Tengdoshingiz Mirkamol Ummatqulov Jizzax viloyati, Zomin tumanidagi 65-maktabning 8-sinf o'quvchisi. U bo'sh vaqtlarida qiziqarli ma'lumotlarni to'plashni yaxshi ko'rar ekan. Ushbu ma'lumotlarni Sizning e'tiboringizga havola etmoqdamiz. O'ylaymizki, ularni o'qib o'zingizni qiziqirgan savollarga javob topa olasiz.

ENG KATTA CHO'L

Bilasizmi, dunyodagi eng katta cho'l bu Sahroi Kabir bo'lib, u Afrika qit'asining 20 foizini tashkil etadi.

O'RGIMCHAKNING
KO'ZI NECHTA?

Hashoratlar hayoti bilan tanishmisiz? Biz bilgan o'rgimchakning ko'zi beshtadir. Chigirtkaning esa qulog'i tizzasida joylashgan bo'ladi. Pashsha esa bir oyog'ida 100 dan ortiq mikrobn saqlab, insonlarga zarar yetkazadi.

DENGIZ HAYVONLARI

Dunyodagi eng kichik dengiz hayvoni plankton bo'lib, uning ma'nosi yunoncha «adashib yuruvchi» deganidir. Eng qizig'i shundaki, dunyodagi eng yirik hayvon ko'k kit planktonlar bilan oziqlanadi.

ONA

«Jannat onalarning oyog'i ostidadur»

Onaning farzandi necha kundan beri isitmalar edi. U bolasi bilan kasalxonaga yotdi. Shifokorlar bolaga yaxshi qarashar, lekin uning issig'i tushmasdi. Ona farzandi tepasida o'tirar va unsiz yig'lab, ichi-ichidan nido qilardi: «Bolam ko'zingni och! Dardingni olay. Qayering og'riyapti? Koshki bilsam». Onaning bu chin dildan qilgan nidosini Olloh eshitdi.

Nihoyat, farzandining issig'i tushdi. Ona yana yig'lardi, lekin bu sevinch ko'z yoshlari edi. Uning br kechalik bedorlik haqqini farzandi umrbod xizmat qilsa ham uza olmas.

S.MALIMBOYEVA,

Toshkent Davlat sharqshunoslik instituti

«Siyosatshunoslik»

fakulteti I-bosqich talabasi

Ziyo – Ziyoda, Xoli – Xolida, Hali – Halima, Mohi – Mohira.

– Ha, shunday demaysanmi, to'ppa-to'g'ri, chiroyli ismlari bor ekanu, sen bo'lsang tilinigi burib, meni qiynabsan. Ana endi tushundim, rebusingga. Mami – ularning oyilari bo'lsa kerak, Pati dadalari bo'lsa kerak-da.

Farhod sharaqlab kuldi. – Zo'rsiz, oyi, Mami – oyilari emish, bolalar eshitsu qotishadi-da, o'ziyam. Oyi, yaxshilab eslab qoling. Mami – Mamlakat degan qaqqajon qizimiz, o'zbekchadan ko'ra, inglizchani yaxshiroq tushunadi. Mami Malikaga aytib ketibdi. Mali, e Malika bu haqda sinf rahbarimiz Jami, e, «tfu»

Jamshid Jalolovichga tushuntirdi.

Shu choq telefon jiringladi. Yugurib borib,

UY VAZIFASIGA NAVRO'Z
MAVZUSI

O'qituvchimiz Dilfuza Olimjonova uy vazifasi qilib «Navro'z bayrami haqida nimalarni bilasiz?» mavzusida yozma ish yozishimizni topshirdilar.

Topshiriq bahona milliy bayramimiz Navro'z haqida o'zim bilmagan bir qancha ma'lumotlarni o'rganib chiqdim.

Eng qadimiy kitoblardan biri bo'lgan «Avesto»da Navro'z bayrami haqida yozilgan ekan.

Hatto shu bayramning nishonlanishi

qaysi kunga to'g'ri kelishi ham belgilab berilgan. Bunga asos qilib Yerning Quyosh atrofida aylanish harakati olingan. Xuddi shu kuni kun va tun tenglashadi. Bu kun 21-martga to'g'ri keladi. «Navro'z» so'zi «Yangi kun» degan ma'noni anglatadi. Bu kunda ginalar ortda qoladi. Do'stlik rishtalari mustahkamlanadi.

Fursatdan foydalanib, men barcha tengdoshlarimni Navro'z ayyomi bilan muborakbod etaman.

A'zambek KARIMOV,

Sirg'ali tumanidagi 6-sonli maktabning

6-«K» sinf o'quvchisi

ENDI BAHOR KELGAN
EDI-YA...

Fasllarning kelinchagi bahorning kirib kelishi hovlidagi barcha daraxtlarni gullatdi. Tonggi shabbodadan daraxtlar shoxlari ohista silkinib, gullarining ifori olamni tutadi. Osmonu falakda uchib yurgan beg'ubor qaldirg'ochlar o'z shodligini yashirolmay, chug'urlab qo'shiq kuylashar edi. Ular nozik qanotlarini qoqib, yaxshi insonlar xonadoni peshayvonlariga in qo'yib, cheksiz muhabbatlari mevasi bo'lgan bir juft polaponlarni dunyoga keltirishdi. Hayotdagi eng katta baxtga muyassar bo'lgan juft qaldirg'ochlar bir-birlariga suyanib, tinimsiz mehnat qilib, bolalari qornini to'yg'izishar edi. Tong otar payti birdan qaldirg'ochlar tinchi buzilib, chug'urchug'uri olamni buzguday bo'ldi. Ona qaldirg'och iniga o't ketganini sezdi, polaponlarini himoya qilishga uriindi. U bolalari tomon talpinar, ota qaldirg'och esa bunga yo'l qo'ymas edi. Ona qaldirg'och o'zini olovga urdi, olov battar kuchaydi...

Ko'z o'ngida farzandlari, jufti

yonayotganiga

chidolmagan ota

qaldirg'och ham o'zini

olovga urdi.

Qaldirg'ochlarning

bahoriy umidlari

chilparchin bo'ldi.

Qushlarning bir-biriga

bo'lgan sadoqatini

ko'rib ko'zlarimga

yosh qalqidi. Essizgina

qushchalar, bahor

endi kelgan edi-ya...

Zumrad

RIXSIYEVA

telefonni oldim, jiyanim ekan:

– Assalomu alaykum, Sali xola, bu men, Noziman. Anuv, haligi buvim aytilarki, qo'shningizdan 10 kilo pami olib qo'yarkansiz. Kechqurun Huzur tog'am velekdada borarkanlar, berib yuborarsiz. Mayli, xola, xayr, aytmoqchi, Faraga salom, deb qo'ying.

– Tavba, bu yerda ham shu jumboq. O'lay agar, bironta gapiga tushungan bo'lsam, dedim peshonamdagi terni artganicha go'shakni qo'yarkanman.

– Nimani tushunmadingiz, tanish odammi o'zi? – hayron bo'ldi Farhod.

– Ha, 10 kilo pami olib qo'ying, Paraga salom ayting emish.

– Voy, oyijon, boyadan berib nimani tushuntiryapman. Pami bu pamidor, qo'shnimiz Sariklar sotadi-ku.

– Yo'q, u Sari demadi, Paraga salom dedi.

– Ha, – rangi o'chdi o'g'limning. – U ham bilarkan-da. Oyi, Para emas, Fara, Farhod, ya'ni men. Kim edi o'zi telefon qilgan?

– Kim bo'lardi, qaqqajon Nozi, e, xudo-ey, odamni jinni qilasizlar-a, xolangning qizi Nozima, demoqchidim. Yoqimsiz odat yuqumli bo'ladi, deb shuni aytilishadi-da, chaqir, chaqir hamma o'rtoqlaringni, o'zim bir tarbiyalab qo'yay, dedimu, shoshilib oshxonaga o'tdim.

Muhabbat HAMIDOVA

TEST

1. «Navro'z» so'zi qaysi tildan olingan?

- A) Arab tilidan
B) Fors-tojik tilidan
D) Turkiy tildan

2. «Navro'z Yer haqidagi tasavvurlar paydo bo'lgan zamondan boshlab shakllangan» deb kim e'tirof etgan?

- A) Beruniy
B) Navoiy
D) Ibn Sino

3. Afsonalarning aksariyatida Navro'z kimning nomi bilan bog'lanadi?

- A) No'shiravon
B) Firdavsiy
D) Jamshid

4. «Navro'znoma» asarining muallifi kim?

- A) UmarHayyom
B) Yusuf Hos Xojib
D) Beruniy

5. Har tunung qadr o'lubon,

Har kunung o'lsun Navro'z.

Bayt muallifini toping.

- A) Navoiy
B) Ogahiy
B) Bobur

6. Navro'z quyosh yili taqvimida bo'yicha qaysi oydan boshlanadi?

- A) Muharram oyidan
B) Hamal oyidan
D) Rajab oyidan

7. Navro'z onam quyosh qizi, oy qiziday,

Yasansalar bo'ladilar boy qiziday.

- A) Quddus Muhammadiy
B) Kavsar Turdiyeva
D) Po'lat Mo'min

8. Navro'z kunida tug'ilgan bolaga qo'yiladigan ism?

- A) Navro'zbek
B) Navro'zoy
D) A va B javoblari

9. Navro'z qaysi kuni kirsa, yomg'ir ko'p yog'adi. Sovuq qattiq, qish uzoq bo'ladi?

- A) Shanba
B) Dushanba
D) Juma

10. Avval yuragingga mo'ralaydi u,
So'ngra kurtaklarga o'rgatadi so'z.
Zaminning ko'zidan qochadi uyqu,
Demak, ... keldi,
Kelmoqda ... (A. Oripov)

Ko'p nuqta o'rniga mos so'zni topib qo'ying.

- A) Navro'z, Navro'z
B) Bahor, bahor
D) Bahor, Navro'z

Gazetamizning o'tgan sonida berilgan test savollariga bilimdon o'quvchilarimiz o'z javoblarini yo'llashgan. Quyida to'g'ri javobni topgan o'quvchilarning ism-familiyalarini e'tiboringizga havola etamiz.

1. Mahfuzaxon Jaloliddinova – Andijon viloyati, Andijon tumanidagi 24-umumta'lim maktabning 8-«B» sinf o'quvchisi.

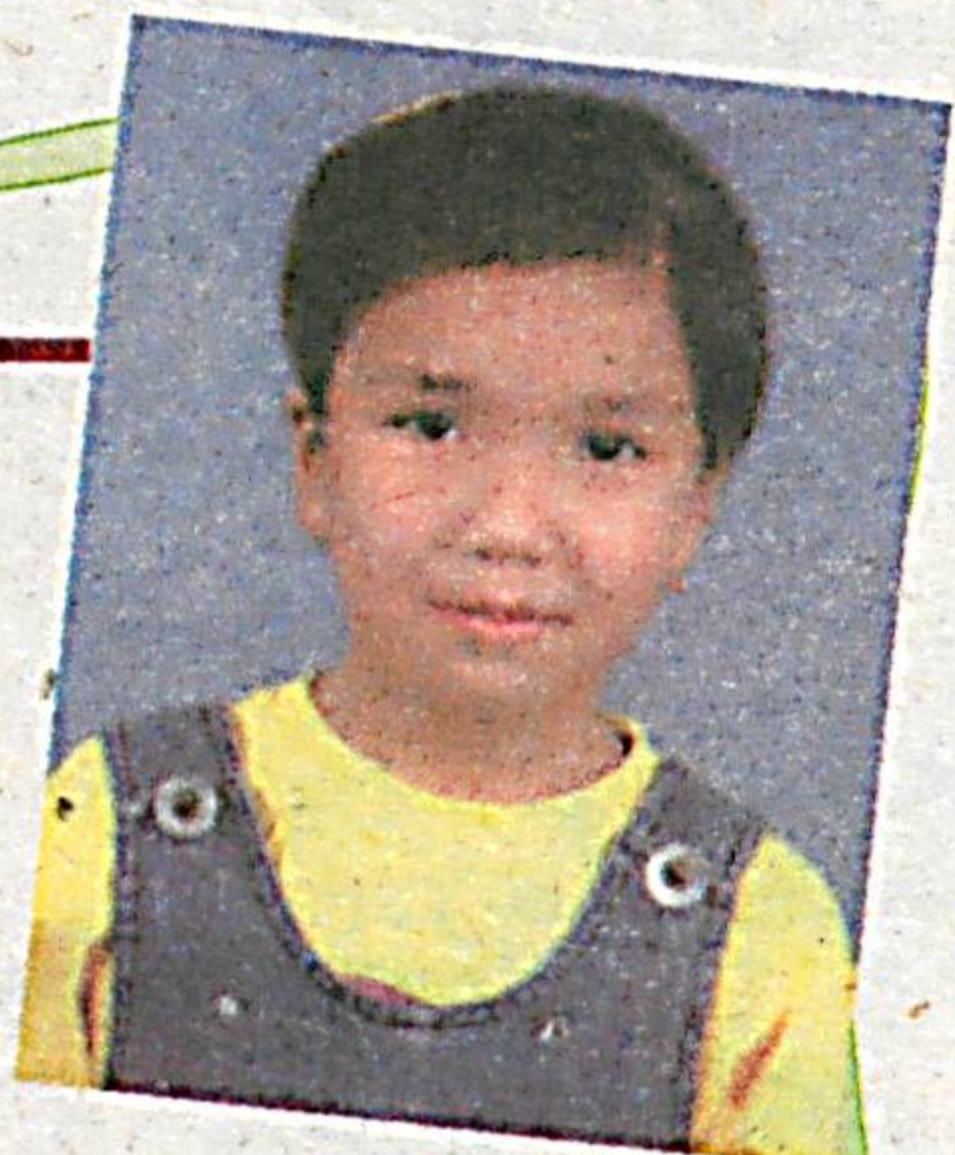
2. Gavhar Shuhratova – Navoiy viloyati, Nurota tumanidagi 18-umumta'lim maktabining 8-«B» sinf o'quvchisi.

3. Diyora Jo'rayeva – Toshkent shahri, Yunusobod tumanidagi 260-maktabning 5-«A» sinf o'quvchisi.

4. Elyor Sirojiddinov – Namangan viloyatidagi 2-maktab-internatning 9-«A» sinf o'quvchisi.

**KITOBIM -
OFTOBIM**

Men kitobman oftobman,
Sizlar uchun xitobman.
Meni o'qing qiziqib,
Ilm-fanga qunt qilib.

Menga yozmang, chizmangiz,
Uvolimga qolmang siz.
Chiroqman qalbingizga,
Oftobman yo'lingizga.

Muxlisa MUHAMMADJONOVA,
144-maktab o'quvchisi

UYALIB QOLDI

Alijon birdan
Ko'chaga shoshdi.
Pulni o'g'irlab
Devordan oshdi.

Onasi sezib,
Tez ushlab oldi.
Alijon rosa
Uyalib qoldi.

Ilhomjon IBROHIMOV,
Jizzax shahridagi, Parda Hakimov nomli
12-maktabning 7-«G» sinf o'quvchisi

NAVBAHOR

Har yon bo'lib, lolazor,
Navbahor kirib kelar.
Dilga orom baxsh etib,
Shabada mayin esar.

Bahorning yomg'irlari,
Biram yog'ar beg'ubor.
Erta sahar taralar,
Gullardan xushbo'y ifor.

Qishning muzlari erib,
Ariq to'lib suv oqar.
Xirmon to'la don bo'lsa,
Dehqonboboga yoqar.

Maftuna XOLMATOVA,
Qashqadaryo viloyati, Dehqonobod
tumanidagi 77-maktabning 7-«D» sinf o'quvchisi

**QALBIM KUMUSH
QO'SHIQLAR CHIZAR**

Madina MUZAFFAROVA

Qalxim mening yarqiroq olmos,
Yo'lim esa mukammal olam.
Yaqqinroq kel, do'stim, iltimos,
Shoirman-ku, axir chindan ham.

Fikrlarim panjara bo'ylab,
Sayr qildilar so'rgancha ko'mak.
Menga boshqa tasalli yo'qdir,
Lahzalarni ko'rishdan bo'lak.

Itoatli qizingman, Tangrim
Marhamating abadul abad.
Qaynoq cho'ldan men topib oldim
Bir yo'li, u taqdir atalgan.

Ko'ngil kuylar yosh to'kar sassiz,
Ayon bo'lar bori sirlari.

Pinhon tutar oqshom quloqsiz,
Derazada zulmat nurlarin.

Oy shu'lasini nafis tin olar,
Daydib yurib derazam uzra.

Axir uning nafasin tinglab,
Qalxim kumush qo'shiqlar chizar.

Rus tilidan Go'zal Begim tarjimasini

KICHKINTOYLAR BOG'I BOR

Qayerda deysizmi? Toshkent viloyati,
Zangiota tumanidagi 14-umumta'lim maktabida.
Ajabo, bu maktab o'quvchilari o'zining
tashabbuskorligi, mehnatsevarligi, bilimdonlik va
intizom borasida tumanda birinchi o'rinda, desak
aslo yanglishmaymiz.

Ular 14-mart «Umumxalq hashari» kunida
ham astoydil mehnat qilib, maktab atrofini
tozalash, obodonlashtirish ishlarini a'lo darajada

uddalashdi.

Kichkintoylar bog'i yaratildi, maktab atrofiga 96
tup archa, 50 tup mevali daraxtlar ekildi. 9-sinf
o'quvchilari tomonidan esa an'anaga ko'ra
«Bitituvchilar bog'i» barpo etildi.

Navro'z hamisha ilk qadamlaridanoq katta-yu
kichikni ezgulikka, mehnatsevarlikka boshlaydi.
Elimizning qadriyatlarini bo'lmish hashar shu kuni elga
juda yarashdi.

Muzaffar AHMEDOV

GT. Kostenko

BO'RI BILAN QO'ZICHOQ

Bir kuni qo'zichoq o'rmonda yo'ldan
adashib qolibdi. U yoqqa-bu yoqqa yugurib,
yo'lni topa olmabdi. Juda qo'rqib
ketganidan mar'ay boshlabdi. Uning ovozin
eshitib qolgan och bo'ri ajoyib tushlikni
uchratganidan juda ham xursand bo'lib
ketibdi.

– O, janob bo'ri, – debdi qo'zichoq
tizzalari qaltirab, – iltimos, uyimga yo'l
ko'rsatib yuboring.

– Uyinga yo'l ko'rsatib yuboraymi? –
debdi bo'ri istehzo bilan. Men ochman, seni
yegim kelyapti. Voy, shunaqayam
ajoyibsan-ki...

– Iltimos, janob bo'ri,
iltimos, – deb yalinibdi
qo'zichoq. Meni yemang,
ketkazib yuboring, iltimos.

– E, yo'q, – debdi
bo'ri, – seni judayam
yegim kelayapti, –
shunday degancha,
qo'zichoqqa tashlanibdi.
Lekin shu payt
qo'zichoqning xayoliga
ajoyib bir fikr kelibdi.

– O, janob bo'ri, –

debdi u – sizni o'rmondagi eng yaxshi
hofiz deb eshitgandim. Men raqsga
tushishni yaxshi ko'raman. Iltimos, men
uchun kuylab bering. Raqsga tushgim
kelayapti. Bu o'limim oldidan so'nggi
raqsim bo'lardi.

Bo'ri maqto'vni juda xush ko'rar,
buning ustiga o'zini o'rmondagi eng zo'r
qo'shiqchi deb hisoblar ekan.

– Ha, mayli, – debdi u maqto'vdan
taltayib, ora-chorada tushlikdan oldin
qo'shiq aytib turishim rost. Bugun juda
ochman, lekin, seni yeyishdan oldin
bitta qo'shiq ayta olsam kerak.

Qani, o'yinga tush. Bu sening so'nggi
marotaba raqsga tushishing.

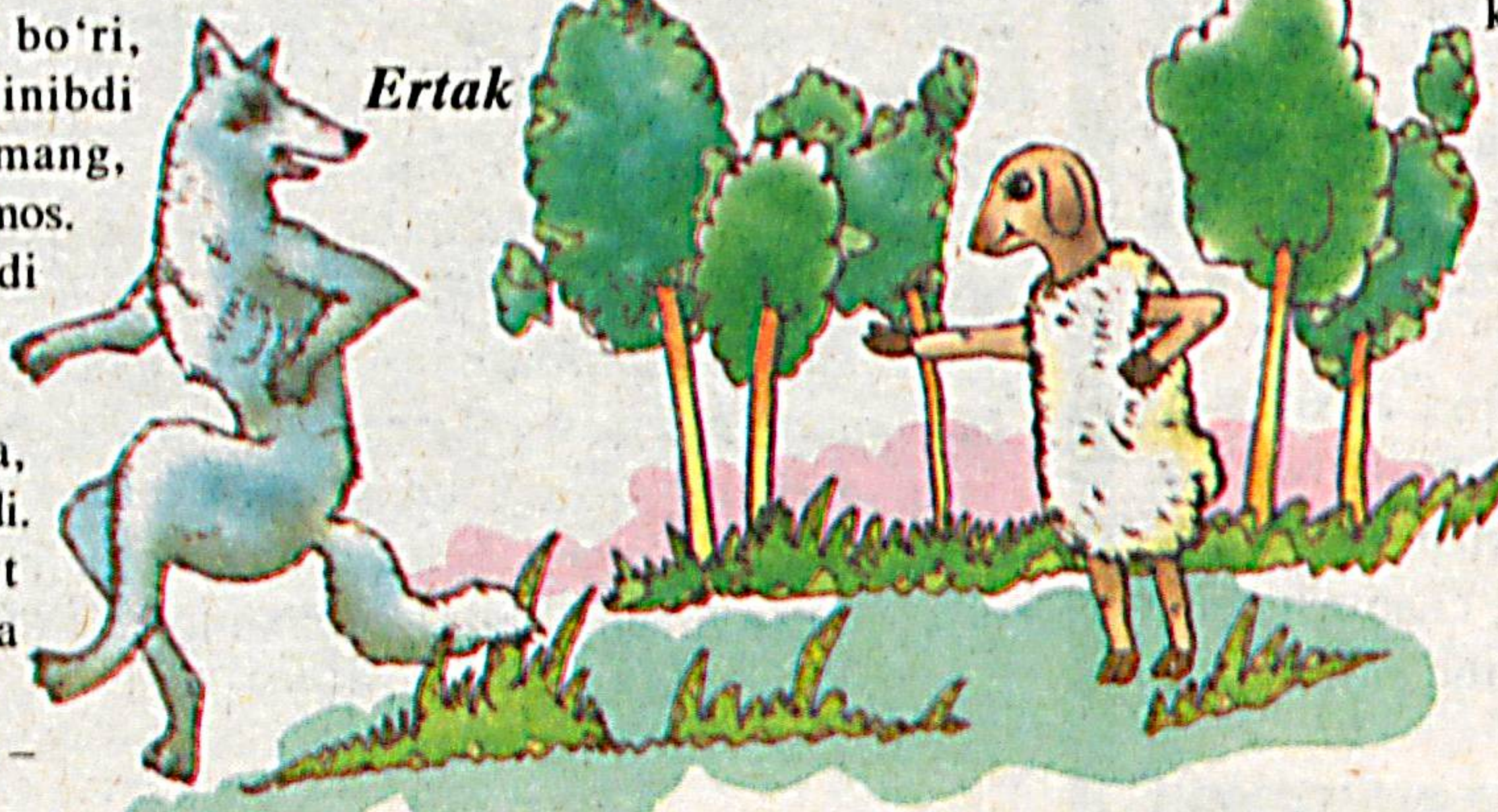
Shunday qilib, bo'ri qo'shiq
aytibdi, qo'zichoq esa o'yinga tushibdi.
U iloji boricha chiroyli o'ynashga
harakat qilibdi. Qo'shiq tugaganda
qo'zichoq unga:

– Juda yaxshi kuylar ekansiz, lekin,
bundan ham baland kuylay olasizmi? –
debdi.

– Ha-da, men o'rmondagi barcha
hayvonlardan ham balandroq ovozda
kuylay olaman. Mana, qara! – bo'ri
shunday deb, juda baland ovozda
kuylay boshlabdi. Uning

tovushini itlar eshitib
qolishibdi va o'rmonda
nima ro'y berganini bilish
uchun yugurib kela
boshlashibdi. Bo'ri
itlarni ko'rgach, qochib
qolibdi. Aqlli qo'zichoq
esa uyiga – onasining
oldiga chopqillab ketibdi.

**Ingliz tilidan
Malika
TO'RAXONOVA
tarjimasini**

Ertak

**OZ-OZ O'RGANIB
DONO BO'LUR****TULKINING TERISI
NEGA SHILINDI?**

O'rmonda Ayiq bilan Tulki do'st edi. Bir kuni Tulki: «Yordam
ber, Ayiqvoy, qarmoqqa tushdim», deb baqirdi. Ayiq lapanglagancha
yugurib keldi, tulki esa «Voy, laqma-ey, ishondingmi?» deya uning
ustidan kuldi. Bu gap o'rmondagi hayvonlarning qulog'iga yetdi va
ular: «Tulkiga ishonma!» deb unga dashnom berishdi. Yana bir kuni
Tulki Ayiqni ovqatga chaqirdi, Ayiq ishonib keldi, Tulki esa unga
kuvachada ovqat berdi, Ayiq «meni mazax qilding!» deb chiqib
ketdi. Bu gap ham barcha hayvonlarning qulog'iga yetib, ular
Ayiqning laqmaligidan xafa bo'lishdi.

Bir kuni Tulki ovga chiqdi va tuzoqqa ilindi. Ovchi uni tutib olib,
to'rxaltasiga soldi, Tulki dod deb, yordamga chaqirdi, lekin Ayiq:
«Yana meni mazax qilmoqchi» deb uyasidan tashqari chiqmadi. Ovchi
uyiga borib, Tulkining terisini shildi.

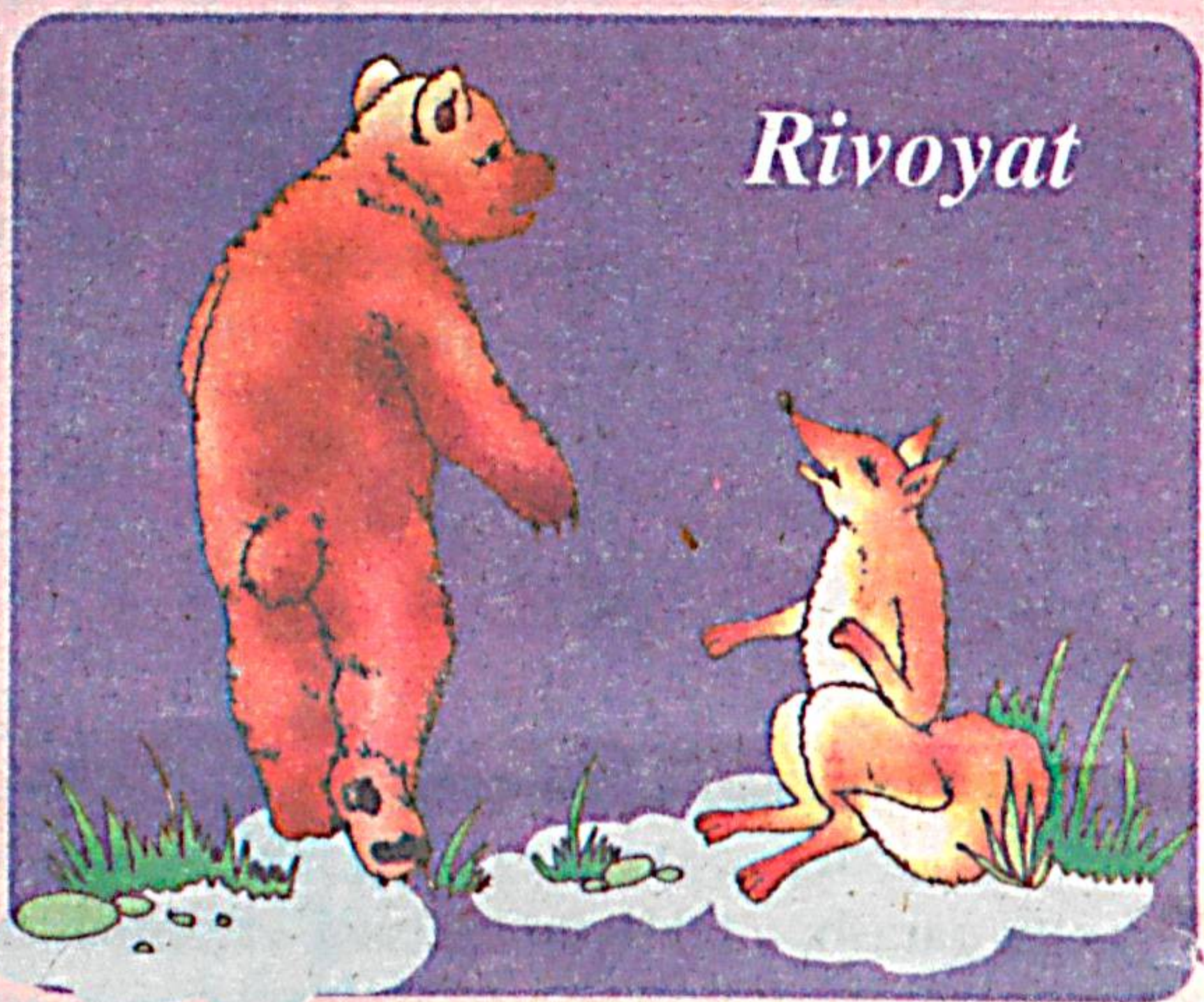
Qissadan hissa:

Kimki riyokorlik yoki yolg'onchilik qilar ekan, oxir-oqibat, shunga
yarasha jazo topadi.

Aziz bolalar!

Riyokor shunday yomon kimsaki, u yaxshilarni to'xtovsiz ravishda
aldaydi va shu

bilan o'zgalar
siri m ni
bilishmaydi,
deb o'ylab
yuradi, aslida
esa u o'zini
aldaydi:
hayotda
kuzatib,
bunday
yolg'onchi
kimsalarni hech
kim hurmat
qilmaydi.

Rivoyat

XUSHOMADGO'Y KIM?

U tulkidek ayyor, ilondek avrovchi kimsakim, birortaga ishi
tushishi bilanoq yetti bukilib kulimsiraydi, uning har bir so'zini entikib
qarshi oladi va u qanday ish qilmasin, ko'r-ko'rona maqtaaydi. Aslida
u juda pastkash kimsa, buni sinab ko'rish oson: u g'iybatni yaxshi
ko'radi, og'zida so'z turmaydi, o'zini juda aqlli sezadi-yu, goho o'zi
qilayotgan ishga o'zi tushunmaydi.

Buyuk kishilar xushomadni yomon ko'radilar, xushomad mayda
kimsalarning ishi ekanligini yaxshi biladilar. Ilondan qo'rqma,
tegmasang, o'tib ketadi, ammo xushomadchidan ehtiyot bo'lgan
ma'qulroq, uning foydadan ko'ra, zarari ko'proqdir, deyдилar. Hazrati
Alisher Navoiy bobongiz ham bunday odamlarni adashganlar
qatoriga qo'shadilar va aytadilarki, ulardan nariroq yurgan yaxshidir,
qo'lingdan kelsa odam bo'lgin, elni o'ylagin, deydi:

Odamiy ersang, demagil odami,

Onikim, yo'q xalq g'amidin g'ami.

Barcha buyuk insonlar insondagi xushomadgo'ylik va
riyokorlikni qoralaydilar, ularni o'qib, o'zingiz xulosa chiqaring!

Xushomadgo'y odamlar surbetlarcha riyokorlikka hurmat
bilan qaraydilar.

**Onore de Balzak,
Fransuz yozuvchisi.**

Birovga yoqish san'ati – aldash san'atidir.

**Lyuk de Vovenarg,
Fransuz yozuvchisi**

Xushomad sadoqatga mutlaqo yopishmaydi.

Erazm Rotterdamskiy

Inson hayotga tayyor bo'lib tug'ilmaydi, balki u o'qib-o'rganadi.
Yaxshi va yomon ishlardan xulosa chiqarib, ezgu jihatlarni o'ziga
qabul qilgan odamlar o'z yo'lini tez topadilar. Sizning ham, aziz bolalar,
ana shunday chin insonlar qatoridan o'rningizni topishda yuqorida
yozganlarimiz ozgina o'git bo'ladi, deb o'ylaymiz. Biror fikr tug'ilsa,
albatta, bizga yozishni unutmang!

SHAXNOZA tayyorladi

**DIQQAT, DIQQAT!
YANGI SAHIFA!**

**YURTIMIZDAGI BARCHA
O'QITUVCHILARDIQQATIGA!**

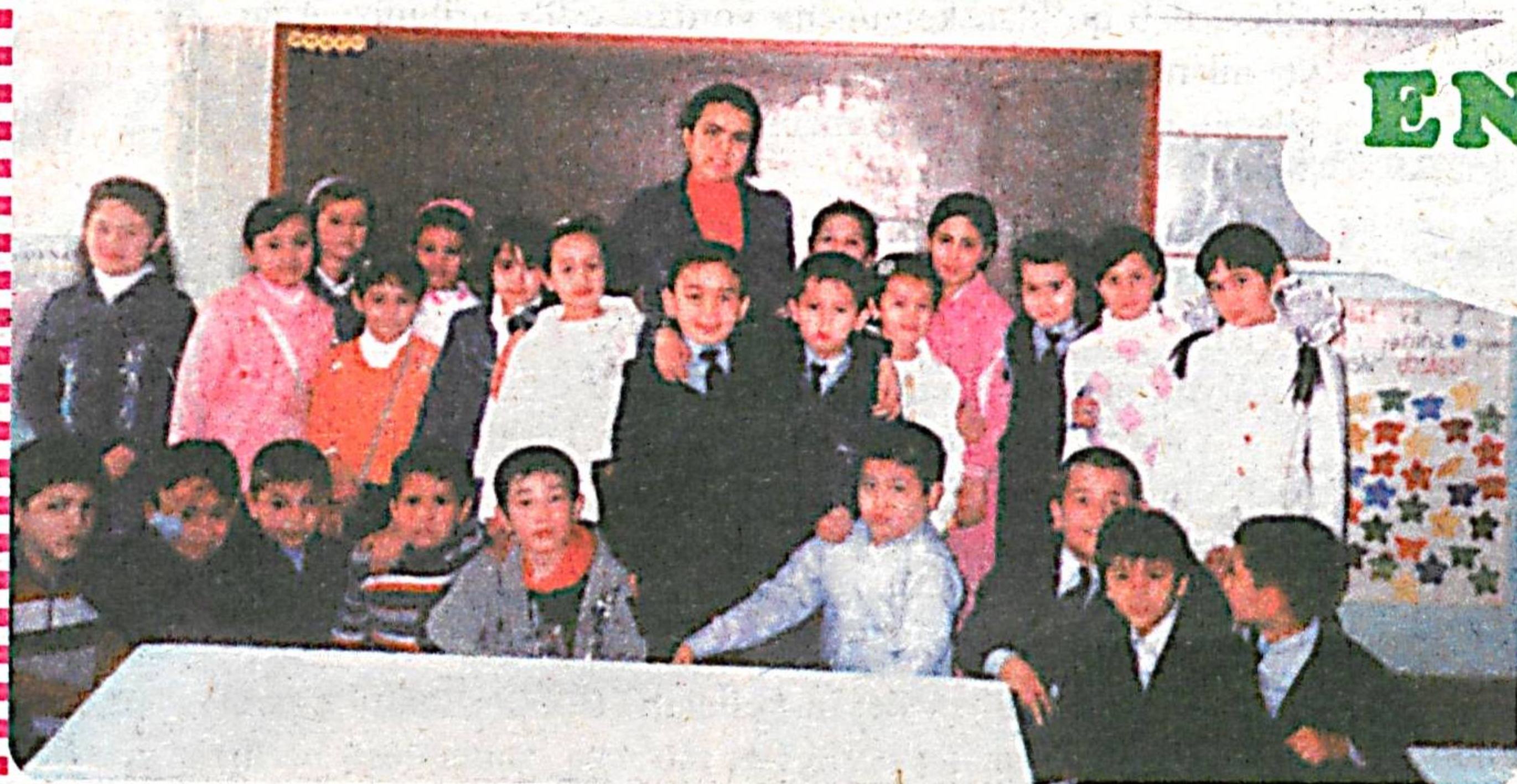
Qadrli ustozlar, «Tong yulduzi» nafaqat shogirdlaringiz, balki Sizning ham eng sevimli nashrlaringizdan biri ekanligiga ishonchimiz komil. O'quvchilaringiz tahririyatimizga yo'llagan maktublarida, gazetaning har bir sonini o'qituvchimiz bilan birgalikda o'qib boramiz, deb yozishadi. Biz bundan juda quvonamiz.

Bizda bir ajoyib fikr tug'ildi: gazetamizda o'qituvchilar uchun ham maxsus sahifa tashkil qilib, uni «Ustozdan maktub keldi» deb nomlasak-chi.

Shunday qilib, sahifangiz Sizga muntazir. Nafaqat ijodkor o'qituvchilarni, balki barcha ustozlarni hamkorlikka chorlaymiz. Sahifamizga o'z ijod namunalaringizdan yo'llaysizmi, maktabda, sinfda, mahallada o'tkazilgan tadbir, tantana haqida yozasizmi, qo'yingchi, bolalar va o'smirlar hayotiga oid barcha mavzudagi maktublaringizni yo'llashingiz mumkin.

Quyida ustozlardan kelgan maktublardan saralab, e'tiboringizga havola qilyapmiz.

Sahifamiz haqidagi fikrlaringizni bizga albatta yozib yuboring.

Inson aqlini tanigandan so'ng turli maskanlarga qadam ranjida qiladi. Ammo uning xotirasida bir umrga muhrlanib qoladigan bir mo'tabar dargoh bor: u ham bo'lsa maktab!

Men Toshkent shahar, Sobir Rahimov tumanidagi 146-umumta'lim maktabiga ilk bor qadam qo'ygan kunimni sira

unutolmayman. Ustozlarim mendan bor bilim va tajribalarini ayamadilar. Ayniqsa, sinf rahbarimizning mehribonliklarini aytmaysizmi?!

O'shanda murg'akkina qalbmida ulardek o'qituvchi bo'lish istagi tug'ildi. Bu ezgu niyat meni 1-Toshkent pedagogika kolleji tomon yetaklagandi. Kollejni muvaffaqiyatli

**ENDI O'ZIM
USTOZMAN**

tamomlab, qadrdon maktabim tomon oshiqdim. Niyatimni bilgan maktabimiz rahbari Zurriyod opa Ahmedova meni iliq qarshi oldilar.

Hozirda ilk ustozim Sabohat opa Abdurahmonova va barcha ustozlarimga ergashib, ular bilan yelkama-yelka mehnat qilayotganimdan behad mamnunman. O'quvchilarimning menga «ustoz» deya murojaat qilishlari qalbmga bir olam quvonch bahsh etishi bilan birga zimmamga juda katta mas'uliyat yuklashini yaxshi bilaman. Ularning ham, ustozlarimning ham menga bildirgan ishonchlarini oqlash uchun astoydil harakat qilyapman.

Aziza UMAROVA

SAVOL-JAVOB

– Dada, nega laylaklar,
Turar bitta oyoqda?
Ikkinchisini qo'ysa,
Kuyadimi oftobda?

– Laylaklar ham sen kabi,
O'ynab yirtsa paypog'in.
Uyalib ko'pchilikdan,
Yashiradi oyog'in.

Abdusattor G'OFUROV,
Farg'ona viloyati, Beshariq tumanidagi
42-maktab direktor o'rinbosari

ELTSIN KELAJAK SARI

Tinglang, chalinmoqda so'nggi qo'ng'iroq,
Qablarni titratib, qutqular solib,
Xayr ey maktabim, xayr ustozim,
Ketmoqdamiz bugun ko'zga yosh olib.
Xayr sinfdoshim, xayr dildoshim,
Hamisha baxtli bo'l, bo'lg'in sog'omon.
Alloh seni o'zi yorug' nurlar-la,
Eltsin kelajak yo'llari tomon.

Gullola JO'RABOYEVA,
poytaxtimizdagi 69-maktabning ona tili va
adabiyot fani o'qituvchisi

**MEN HAM
BIR
MUXLISINGMAN, –**

deydi Sirdaryo viloyati, Xovos tumanidagi 10-umumta'lim maktabi o'qituvchisi Asliddin BOLIQULOV:

Men qishloq maktablaridan birida o'quvchilarga saboq beraman. Maktabimizga keladigan matbuot nashrlari orasida «Tong yulduzi»ni alohida mehr bilan o'qib boraman. O'zim rahbarlik qiladigan 5-«A» sinf o'quvchilarini ham mana shu gazetaga obuna qildirdim.

O'quvchilarim orasida she'riyatga, rassomchilik, hunarmandchilik, tikuvchilikka qiziqadiganlari talaygina. Ularning qay bir kasbni tanlashlaridan qat'iy nazar, xalqimiz koriga yaraydigan insonlar bo'lib kamol topishlari uchun bor bilimim, tajribam, salohiyatimni ayamayman.

O'quvchilarim barcha fanlardan a'loga o'qish bilan birgalikda «Yangi avlod» ko'rik-tanlovida qatnashish uchun ham astoydil harakat qilyaptilar.

Zero, yurtimiz, qishlog'imiz kelajagi – bu bizning o'quvchilarimizdir.

Quyida ijodkor o'quvchilarimdan birining to'rtliklaridan yuboryapman. Sahifangizda chop etilsa, shogirdimning ilhomiga ilhom qo'shilardi.

QISHLOQ

Qadrdon maskanim, jonajon qishloq,
Noming ham jismingga monandir sening.
Sen mening bugunim; ertam, indinim,
Qullug' sajdagohim o'zingsan mening.

VATANIM

Allohim nazari tushgan diyorsan,
Bag'ringda xush o'tar har onim manim.
Dunyoda chiroyli o'lkalar bisyor,
Lek baridan o'zing ko'rkam, Vatanim.

Mohidil MADAMINOVA

BAHOR KELDI

Bodomlarning shoxida,
Kurtak una boshlabdi.
O'lkamizga bahoroy,
Ilk qadamin tashlabdi.

Qir-adirda boychechak,
Tomimizda qizg'aldoq.
Suv bo'yida majnuntol,
Taqib olibdi baldoq.

Ey Bahoroy, xush kelding,
Borliqqa qo'shib jamol.
Yashil sepingni yoyib,
O'lkamizda mangu qol.

Nodira IBRAGIMOVA

MAFTUNA BIZNI QUVONTIRDI

Maktabimizda turli tanlovlar, bellashuvlar, oyliklar o'tkazish yaxshi bir an'anaga aylanib qolgan. Yil boshida «Eng she'rxon o'quvchi» tanlovini o'tkazib, g'oliblarni aniqlagandik. Yaqinda tuman «Yoshlar ijodiyoti markazi»da ana shu bellashuvning tuman bosqichi bo'lib o'tdi. Tanlovda ishtirok etgan o'quvchimiz Maftuna Bakirova o'zi yozgan, yod olgan she'rlarini ifodali o'qib, 6-sinflar orasida g'olib deb topildi, hamda viloyat bosqichiga yo'llanma oldi. Maktabimiz qoshidagi «Yosh qalamkashlar» to'garagi a'zosi Maftunaxonning she'rlari tuman, viloyat, respublika nashrlarida tez-tez chop etiladi.

Yaqinda viloyat «Sog'lom avlod markazi»da bo'lib o'tgan ushbu tanlovda ham u faxrli o'rinni egallab, «Faxriy yorliq» bilan taqdirlandi.

Maftunaning bu yutug'idan barchamiz faxrlandik.

Nodira Ibragimova ham Maftunaga havas qilib, she'rlar mashq qilib yurgan o'quvchilarimizdan. Uning «Bahor keldi» nomli she'ri sizga ham ma'qul bo'ladi, degan umiddamiz.

Bahodir ALIMOV,
Namangan viloyati, Uchqo'rg'on tumanidagi
36-umumiy o'rta ta'lim maktabi ona tili fani
o'qituvchisi

BOBOMNING
MUSOFIR
QIZI

Bolalik yillarimni eslasam, bobomning musofir qizi yodimga tushaveradi.

1944-yil. Kuzning oyog'i, qishning boshi. Biroq kun xiyla sovuq. Qishlog'imiz toqqa yaqin emasmi, hash-pash deguncha qish kelib qoladi. Qor qalin yog'adi. Ba'zi yillari u odam beligacha chiqib ketadi. Bu yil ham bobom aytmochi, qish qilichini sudrab kelayotganga o'xshaydi. Ayoq zabtiga olgach, ko'chaga chiqmay qo'ydim. Bobomning pinjiga kirib sandalga tiqilib oldim. Kolxoz kattalari el qatori bizga ham bir-ikki qop ko'sak bergan. Shuni chuyib berishimiz kerak. Har kilo chuyilgan paxtaga raisimiz bir tovoq makkajo'xori yoki kichkina ko'zachada lampamoy beradi.

Bir kuni kechki payt obi yovg'onimizni ichib bo'lib, bobom, katta enam uchovlon ko'sak cho'vib o'tirsak, kolxoz raisi Sharif tog'a kirdi. Bobom bilan uzoq hol-ahvol so'rashdi, tokchanning tagiga yoyib qo'yilgan ho'l paxtaga qarab, «Barakalla, Durjamol xola, qo'lingiz dard ko'rmasin!» dedi. Rais anchayin hammaning uyiga kiravermasdi, bemahalda nima qilib yuribdi ekan, deb hayron bo'ldik. Uning bobomda gapi bor ekan.

– Ziyoviddin og'a, urush qizib turibdi, xabaringiz bor, hademay dushman bir yoqlik bo'ladi, – dedi rais, – ana shu urush o'tgan yerlarda yuzlab bola ota-onasidan ayrilib yetim bo'lib qolibdi. Shulardan bir to'pini bizga olib kelishayotibdi. Urush bosilguncha boqib berishimiz kerak ekan. Men sizga o'tinch bilan kirdim. Boyagi yetimlardan bitta-yarimtasini olarmikansiz, deb...

– Mening ham ikki o'g'lim urushda, – dedi bobom, kattasining bolalari yosh, bilasan, inim.

– Bilaman, bilaman, – dedi rais, – biz ham frontovikni oilasi, deb qo'ldan kelguncha yordam qilib turibmiz. Agar yetimlardan birini olsangiz, yana qarashamiz. Siz nuqul savob izlagan odamsiz, yo'q demang. Qishloqda obro'yingiz bor, otam...

Raisning maqtovi bobomni eritdi, shekilli, sal yumshadi.
– Bizga bir dona qiz bolani yozib qo'y. Musurmon bo'lsin.

Uyda pishgan tomoqdan yeb-ichadi-da.
– Albatta, oqsoqol! – deb quvonib ketdi rais, – sizga hech kim qazi-qartalik norin qilib bering, demaydi. Qulluq, otaginam, kam bo'lmang!

Rais chiqib ketdi. Biz musofir bolalar qachon kelar ekan, deb kuta boshladik.

Ular uch kundan keyin kelishdi. Bobom, katta enam uchovimiz ko'chaning boshidagi mo'rcha hammomga borib turdik.

Bir vaqt usti yopiq ikki ot aroba kelib to'xtadi. Arobalardan birin-sirin men tengi, mendan kattaroq bolalar tusha boshladi. Ustilaridagi kiyimlari uvada, bari boshlariga ro'mol o'rab olibdi. Qay biri o'g'il, qay biri qiz bola, bilib bo'lmaydi.

Hammomga avval qizlarni olib kirishdi. Bir vaqt saman otini yeldirib raisimiz kelib qoldi. U darrov o't yoqinglar, deb buyurdi. Ikki ayol bir quchoq shox-shabba olib kelib kattakon gulxan yoqishdi. Keyin ichkaridan qizlarning eski-tuski kiyimlarini olib chiqib olovga tashlashdi. Ungacha bizga o'xshab yetim asrab olmoqchi bo'lganlar ko'payib qoldi. Rais odamlarni ko'z qiri bilan sanab chiqib enamga o'girildi:

– Durjamol xola, ichkariga kirib qizingizni tanlab oling!

Enam bo'g'chasini ko'tarib mo'rchaga kirib ketdi. Birozdan keyin bir qizni o'rab-chirmab olib chiqdi. Uni besh yashar deysishgan ekan. Sirayam o'xshamaydi. Biram oriqli...

– Uyga ketayapmiz. Qiz yig'laydi, enam uni ovutadi:

– Yig'lama oppog'im, hozir issiqqina sandalga borasan. Senga qaymoqqa non to'g'rab beraman. Jo'xoridan go'ja pishirib qo'rganman, yig'lama.

Enam mehmonni sandal chetiga o'tqazib issiq-issiq choy berdi. Oldiga bir burda zog'ora non qo'ydi. Qiz yo'lda rosa och qolganmi, nonni ikki oshab yeb qo'ydi.

– Hozir go'ja olib kiraman, – deb enam o'rnidan turdi.

– Tomoqni ko'p berma, onasi, – dedi bobom, – yarim kosa bo'lsa yetadi.

– Nega, bobo?-dedim, – bechora ochiqib qolganmi o'xshaydi-ku?

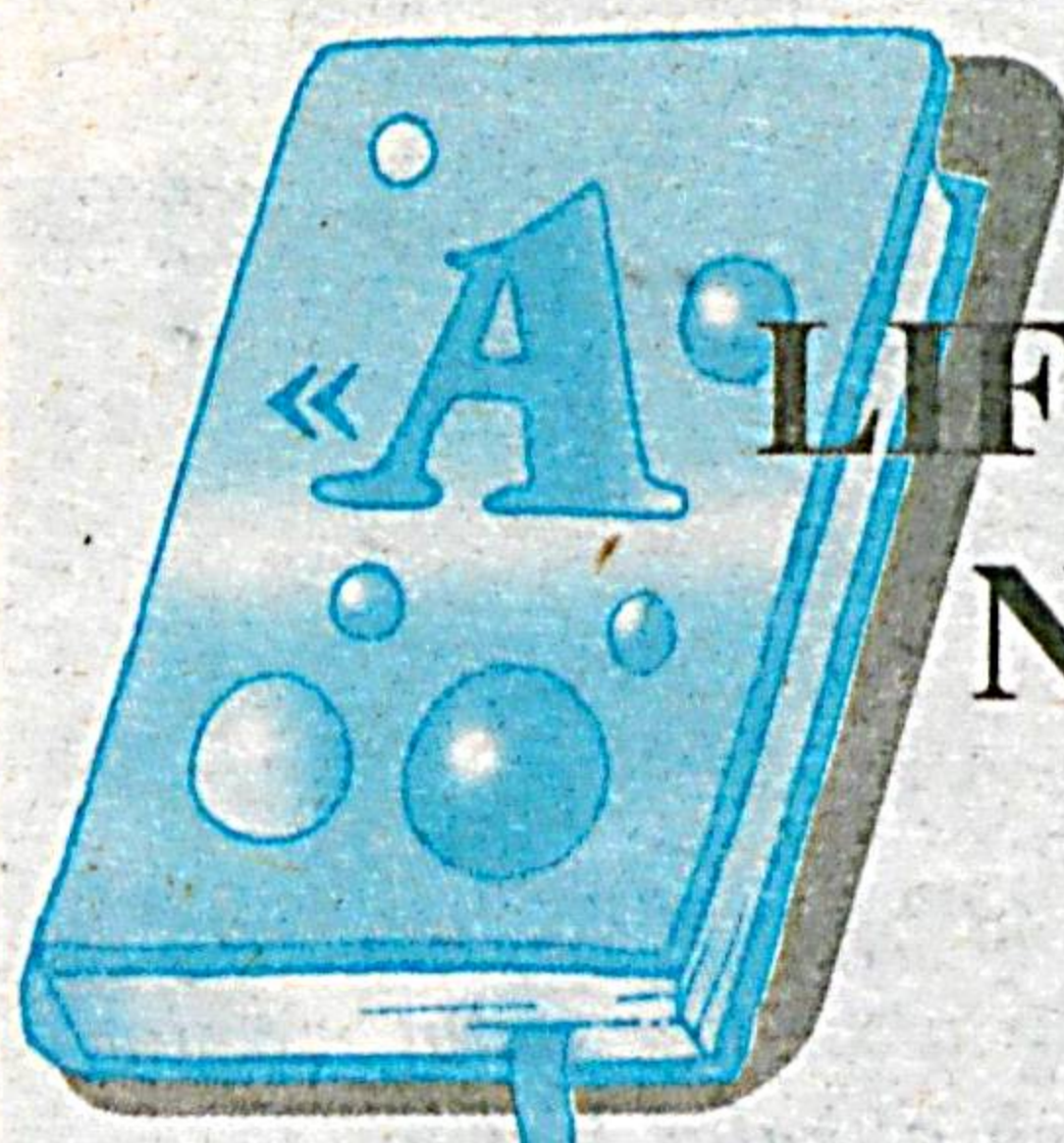
– Birdaniga ko'p yesa bo'kib qoladi, – dedim bobom, – bo'sh oshqozonni tomoqqa asta-asta o'rgatish kerak.

– Qiz ovqatini ichib uxlab qoldi. Biz tag'in ko'sak chuyishga kirishdik.

Sa'dulla SIYOYEV

Kavsar TURDIYEVA

(Boshi o'tgan sonlarda)

«A LIFBE» DA
NECHTA HARF
BOR?

Ko'ylak kiygan qo'g'irchoq
R harfiga o'xshar har chog'.

Ularsiz topmas javob
Birorta hisob-kitob.

Birdan o'nggacha qator
Askarchalar saf tortar.

Tutmang hadeb savolga,
Ishim o'xshar dazmolga.
Kerilmayman, maqtangiz,
Sayqallayman taxtangiz.
Yuraman olg'a tomon
Qipiqlar uchar har on.

Ko'p harakat qilsa ham
R ni ayotlmas ukam.
Aytgin desam qor, bor, tor
Deydi asta qol, bol, tol.

Siyoh bilan to'ladi,
Daftar yuzin ko'radi.

Yozar tabrik, yozar xat,
Qo'yadi hatto dastxat.

Tugmani bossang yurar,
Gapirar, labin burar.
Yana bossang qaytadi,
Qimirlamay yotadi.

Cho'ntagingda doim bor
Yuhib, urasan dazmol.
So'ng solasan o'ringga
Kerak bo'lar burunga.

Aylantirib turasan,
O'ngga, chapga burasan.
Ko'zlaring bo'lsa yo'lda
Qo'llaring doim (Rulda).

Ukam jonimga tegar,
Qanday so'z R ga tugar?
Bunaqa so'zlar ko'pdir
Sanab ber-chi o'zing bir,
Traktor, doktor, Botir
Barmoqda sanayotir.
Shoshilib aytar Abror
Mening ismimda ham bu
Men esa dedim bisyor
U bor deb aytdi takror.

(Davomi bor)

BERGIN FARXOD
KETMONIMNI!

O, bolalik yilari!..
Bizni hayron etdingiz:
Eldik biz, yugurdik biz,
Ortda qolib ketdingiz!..

Xayir endi o'smirlik,
Sendan o'sib ketishdik!
Ulg'ayib kuchka to'lib,
Etuk bo'lib Etishdik!

Xoliqnazar XOLNIYOZ

Endi etuk jismu jon,
Kuch sig'maydi bilakka!
Tomirlarda sizar qon!..
Talpinamiz yuksakka!..

Tanu jon sog', ko'ngil chog'!..
Bitdik yurak farmonin
Daryo yo'lin to'sgan tog', –
Bering Farxod ketmonin!

Xotira

Jizzaxlik iste'dodli qalamkash No'shar Qarshiboyev hayot bo'lganida ayni shu bahor kunlarida 60 yoshga to'lgan bo'lardi. U qisqa, bor-yo'g'i qirq bir yil umr ko'rgan bo'lishiga qaramay, barakali ijod qildi.

She'rlari o'z vaqtida respublika gazeta va jurnallarida muntazam chop etilgan. 1993-yilda «Tong malagi» to'plami nashr qilindi.

Jizzax tumanidagi maktablardan biriga shoir nomi berilgan. Uning kuyga solingan «Jizzax bu» qo'shig'i davralarda bot-bot yangrab turadi.

Quyida N.Qarshiboyevning she'rlaridan birini hukmingizga havola qilamiz.

NAVRO'ZGA

Ona yurtning moviy ko'kida
Jilvalanar ko'klam quyoshi.
Shu quyoshdek harorat bilan,
Kirib kelding Navro'z – yil boshi!

Oltin baldoq bo'lib tovlanar
Maysalarga qo'ngan shabnamlar.
Uyg'onguvchi his kabi yerdan
Ko'tarilar namxush bir hovur.

Gala-gala uchgan turnalar
«Qur-qur»iga quloq osdim jim.
Sehrli tun qo'ynida yayrab,
Yulduz sanab bo'ldim munajjim.

Shivirlaydi baxt-iqbolimdan
Mayin yellar quloqlaringma!
Va u so'ngsiz ilhom baxsh etar
Yaralajak qalb daftaringma.

Toleimning aksini ko'rdim,
O'riklarning oppoq gulida.
Navbahordek sehriga to'la
Bir his yonar qalbm tubida.

Xush kelibsan, Navro'zi olam!
Xush kelibsan, Yangi yil boshi!
Qo'llaringda guldin mo'yqalam,
Ey, o'lkamning tanti naqqoshi!

No'shar QARSHIBOYEV

QISHLOQDAN CHIQQAN CHEMPIONLAR

Sirdaryo viloyati Boyovut tumanida kamolga yetgan Sarvinoz fevral oyida O'zbekiston chempionatida birinchi liga bahslarida ham zafar quchgandi. U 9 imkoniyatdan 7 ochko

yo'llanmasini qo'lga kiritgandi. Ayni kunda mutaxassislar tomonidan sirdaryolik shaxmatchi qiz oliy liga bahsidagi yosh ishtirokchi sifatida tanlandi.

Sarvinoz Quronboeva hali 15 yoshga kirmagan bo'lsa-da, 18 yoshlilar o'rtasida ham eng yaxshi shaxmatchi deb topildi.

Yurtimizda iste'dodli shaxmat ustalari bisyor. Ammo eng bilimli, matonatli sportchigagina g'oliblikning shohsupasi nasib etadi.

Ortda qolgan 2008-yil ham uning hayotida muhim o'rin tutadi. 14 yoshgacha O'zbekiston chempioni bo'lgan qahramonimiz Eronda o'tgan Osiyo birinchiligida kumush medalga erishib, o'zbek shaxmat ishqibozlarini xursand etgandi.

2009-yil boshida 16 yoshgacha bo'lgan qizlar o'rtasida ham barcha raqiblarini ortda qoldirib, 9 imkoniyatdan 8,5 ochko jamg'ardi va noyabr oyida Turkiyada o'tadigan jahon chempionatida qatnashish huquqini ham qo'lga kiritdi.

Sarvinozni oldinda yana turli musobaqalar kutmoqda. Ulardan biri Guliston shahrida o'tadigan «Umid nihollari» musobaqasidir. Sarvinoz shaxmat bo'yicha bir necha bor O'zbekiston chempioni bo'lgan qashqadaryolik sport ustasi Sarvinoz Ergashevaga havas qiladi. Sarvinoz Ergasheva «Umid nihollari», «Barkamol avlod», «Universiada» musobaqalarining barchasida oltin medalga erishgan. Yaqinda Sirdaryoda maktab o'quvchilarining «Umid nihollari» sport musobaqasi boshlanadi. Biz Sarvinozga ana shu musobaqada muvaffaqiyatlar tilaymiz.

IRODAGA KUMUSH, HULKARGA BRONZA

12 yoshli qizlar bahsi toshkentlik Nozima Oripovaning g'alabasi bilan yakunlandi.

Farg'onalik shaxmatchilar Nodira Parpiyeva ikkinchi, Gulruh Tohirjonova esa uchinchi o'rinni egalladi.

O'g'il bolalar o'rtasida esa poytaxtlik Oleg Artemenkoning oltmish nafardan ziyod ishtirokchisi orasida mag'lubiyatga uchramagan yagona shaxmatchi bo'lganini alohida ta'kidlash mumkin. U to'qqizta uchrashuvning sakkiztasida zafar quchdi, bir marotaba durang o'ynadi.

Toshkent viloyati sharafini himoya qilayotgan Alisher Bekmurodov ikkinchi va Oltinbek Sobirov esa uchinchi o'rinni egalladi.

18 yoshgacha bo'lgan qizlar o'rtasidagi chempionni aniqlash uchun qo'shimcha uchrashuv o'tkazishga to'g'ri keldi. Sarvinoz Quronboeva va surxondaryolik Iroda Ibrahimova oltitadan g'alaba va uchtadan durangga erishib, jami 7,5 tadan ochko jamg'argani bois g'olib taybreyda (qo'shimcha o'yin) aniqlandi. Ikki partiyada zafar quchgan Sarvinoz birinchi, Iroda esa ikkinchi o'ringa loyiq topildi.

Bronza medali yetti ochko jamg'argan farg'onalik Hulkar Tohirjonovaga nasib etdi.

18 yoshgacha bo'lgan o'smirlar o'rtasida samarqandlik Jamshid Mustafoev g'alaba qozondi. Iqtidorli sporch to'qqizta uchrashuvdan sakkiz yarim ochko to'pladi.

Qashqadaryo viloyati sharafini himoya qilgan Akmal Fayzullayev chempionatni ikkinchi o'rinda yakunladi. Buxorolik Ravshan Hamroyev esa kuchli uchlikdan joy oldi.

Chempionatda birinchi o'rinni egallagan iqtidorli shaxmatchilar kuz faslida Turkiyada o'tadigan jahon chempionatida ishtirok etishadi.

Arqon tortish xonbandlik o'quvchilarining Navro'z oldi o'yinlaridan biri. Forishlik bolalar kuch sinashni ayni bahordan boshlashadi.

erishdim. Shuningdek, hozirgacha olti marta respublika taekvando ITF assosiativasi mutaxassislari ko'z o'ngida turli rangli belbog'larga imtihon topshirdim.

Imtihon payti «til» mashqini bexato bajarishimiz shart.

Sariq va yashil belbog' talab etadigan bosqichlardan o'tdim. Yaqinda qizil belbog'ning birinchi shartini bajarib, ikkinchisi uchun o'zimga yo'l ochdim. 2009-yil yakuniga qadar qora belbog' sohibi bo'lishni dilimga tukkanman. Tinimsiz mashq jarayonida bunga erishaman deb niyat qilganman.

Darhaqiqat, o'g'il-qizlarimiz borasida sharq yakkakurashi sirlarini o'rganayotganlari ko'p. Zero, sohibqiron Amir Temur bobomiz ham askarlari, fuqarolari orasida sharqona yakkurashlar usullarini o'rganishni keng targ'ib qilgan. Ko'z tegmasin, el kori uchun yaraydigan mard va jasur avlod voyaga yetmoqda. Ularning fikrlashi, tafakkuri, o'ziga bo'lgan ishonchi bizni quvontirmoqda.

Ma'mura MADRAHIMOVA tayyorladi

NEGA SPORTNI TANLAGANSIZ?

Ma'ruf Toshtemirov ikki yildan buyon taekvando ITF bilan shug'ullanadi. Bungacha u yunon-rum kurashi mashg'ulotlariga qatnagan.

– Taekvandoning go'zalligi shundaki, deydi Ma'ruf biz bilan suhbatda. Raqibni yengish uchun ikki daqiqa davomida uning nima qilmoqchi ekanligini oldindan sezish, himoyalani, aniq zarbalar yo'llash kerak. Bu esa sportchidan nafaqat qo'l va oyoqlarini, balki aqlni ham ishga solishni talab etadi. «Til» mashqlarini bajarish esa sizni aniqlikka yetaklaydi. Jamoaviy «til»da besh sportchi mashqni bir vaqtda to'g'ri bajarishi lozim. Bir kishining xatosi ham jamoaga qimmatga tushadi.

– Mashqlarning samarasi musobaqalarda ko'rinadi deyishadi...

– 2007-yili Olmaliqda o'tgan turnirda 40 kg vaznda bronza medaliga erishdim. O'tgan yili «Jar» sport majmuasida tashkil etilgan O'zbekiston chempionatida «massogi»dan 45 kg vazn toifasida bronza jamoaviy «til» mashqlarida kumush medalga

YAXSHI

Aziz bolalar!

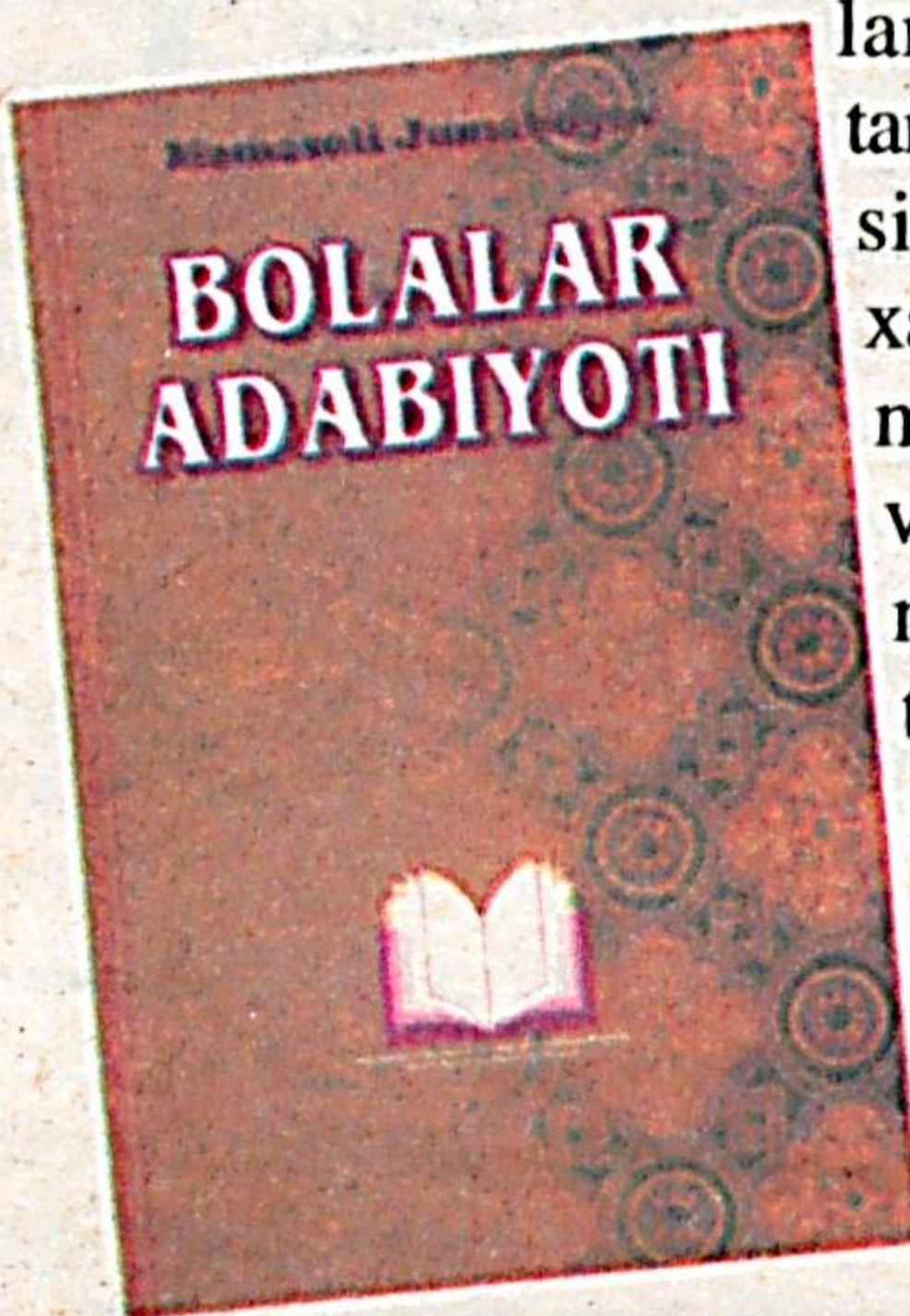
Esingizda bo'lsa, Mamasoli Jumaboyevning «Bolalar adabiyoti» (darslik – majmua) kitobining «O'qituvchi» nashriyat-matbaa ijodiy uyi tomonidan qayta nashr etilgani-yu, bu to'g'rida keyingi sonlarimizda to'liq ma'lumot berishni va'da qilgan edik.

Kitob buyuk xazina. Agar unga o'z sohasining chin zargari jilo bergan bo'lsa, yanada ziyarat topadi. Darvoqe, yangi nashrni odatdagi yig'ma qo'llanmalardan biri bo'lsa kerak, deb qo'lga olgandim, lekin uning avvalo tartibi, bolalarga moslab tuzilgani, ixchamligi maq'ul bo'lib, ko'ngilga o'tirdi: bolalar folklori, qo'shiqlar, maqollar, topishmoqlar, tez aytishlar, masallar, ertaklar siz aziz bolalarga sandiq-sandiq xazina beradi.

Undan so'ng Alisher Navoiy hazrati bobongizdan tortib, Zafar Diyor, Quddus Muhammadiy, Ilyos Muslim, Hakim Nazir, Qudrat Hikmat, Nosir Fozilov, Tursunboy Adashboyev, Anvar Obidjon, Kavsar Turdiyeva,

Abdurahmon Akbar kabi bolalar yozuvchi-

KITOBLAR

larining boy olami – qiziq asarlari bilan tanishasiz. Yana bitta muhim jihat unutilmagan, siz aqlli bolalar dunyo adabiyotidan ham xabardor bo'lishingiz kerakligini hisobga olib, muallif sizlarni jahon adabiyotining yirik vakillari – «Qizil shapkacha», «Etik kiygan mushuk» kabi mashhur ertaklari bilan tanilgan fransuz shoiri va tanqidchisi Sharl Perro, «Gulliverning sayohatlari» muallifi Jonatan Svift, shuningdek, aka-uka Grimmlar, Aleksandr Pushkin, Lev Tolstoy, Xans Kristian Andersen, Nekrasov, Marshak ijodlaridan ham namunalar berib o'tganki, ulardan xabardor bo'lishingiz

o'zingizga, faqat o'zingizga foyda.

Alisher Navoiy bobongiz aytganlaridek, ilm-fan cho'qqilarini zabt etmoq uchun yoshlikdan astoydil o'qib-o'rganish kerak. Shu jihatdan qaraganda, ertak eshitgan va o'qigan, kitobga mehr bergan bola bora-bora yaxshi tarbiya topib, hayotda chin insonlar qatorida bo'lishga oshiqadi. Birgina ana shu kitobni o'qib chiqish jarayonida Siz, albatta, undan o'zingizga kelajakda zarur bo'ladigan juda katta ibratli o'rnlarni topasiz va mazkur kitobni o'qib chiqqangizdan mamnun bo'lasiz. Shu kitobga tartib bergan, uni bosib chiqarishda bosh-qosh bo'lgan akalaringiz, opalaringiz nomiga ikki og'iz iliq gap aytib qo'yishni ham unutmang, zero, bir og'iz shirin so'zingiz ularni kelgusida yanada katta-katta ezgu ishlarga undaydi. Yangi kitob bizga ham, sizlarga ham muborak bo'lsin!

O'z muxbirimiz

BOIR

LINVORD

Imorat	Quduqlar birlashgan suv yo'li	Suvchi	Qarag'ay-dosh mevali daraxt	Yoqilg'i	Surtkov moy	Urf, udum	O'rmon mahsuli, yoqilg'i	Qo'ylar podasi	Kumushbibi-ning yori	Bo'linmas zarra	Qamishdan to'qilgan to'shama
Quruvchi	Turkiya-dagi shahar	Yuk tashish anjomi	Metall pul	Kat-ta xona	Bayon qilish	"Gap-don" qush	Musiqa yo-zuvi	Harbiy qism	To'xtash joyi	Qaznoq	G'al-la

F.ORIPOV tuzdi

DIQQAT, YANA TANLOV!

«KIM KO'P KITOB O'QIQDI?»

Bolalar-e, bolalar, eshitmadim demanglar! Tanlovdan bexabar qolib, g'oliblarga atalgan ajoyibu g'aroyib sovg'alardan quruq qolmanglar. Qnday tanlov deysizmi?

Gazetamizda bilimlaringizni yanada boyitish, ma'naviyatingizni yuksaltirish, o'zingizni zukko, tilingizni burro qilish maqsadida gazetamizda kitobxonlar tanlovini o'tkazishga qaror qildik. «Eng kitobxon o'quvchi» degan nomga sazovor bo'lib, sirli sovg'alarni qo'lga kiritay desangiz, shoshiling: o'qigan kitoblaringiz sonini, nomlarini keltirib, o'zingiz haqingizda to'liq ma'lumot yozing.

Tanlovimizning asosiy bir sharti bor: maktabingizdagi eng kitobxon o'quvchi ekanligingiz sinf rahbaringiz hamda maktab direktori tomonidan tasdiqlangan bo'lishi kerak.

Maktablaringizni tahririyat manziliga yo'llang!

BIZNING BOG'CHA – «DO'MBOQCHA»

Bog'chamizning nomi «Do'mboqcha». Uning hovlisi juda katta, chiroyli, rang-barang o'simliklar, ertak qahramonlari rasmlari bilan bezatilgan. Guruhimizda o'rtoqlarim bilan o'yinchoqlar o'ynaymiz, mashg'ulotlar o'tamiz, rasmlar chizamiz, DVDda multfilmlar ko'ramiz, ertaklar eshitamiz, hovlida sayr qilamiz. Menga ayniqsa, raqs va ingliz tili to'garaklari yoqadi. Eng sevimli mashg'ulotim esa kompyuter o'ynash va arg'imchoqlar uchish.

Ayrim bolalar «Bog'chaga bormayman...»,-deb yig'lashadi. Meni esa bog'chadan ketgim kelmaydi.

Yaqinda bog'chamizda bahor bayramini nishonladik. Men mudira opamiz Nozima Oxunovaga atab she'r aytdim. Keyin katta guldasta berib ularni tabrikladim.

«Nega onasiga emas, mudiraga?..» deb hayron bo'layapsizmi? Chunki, mudira opamiz onam bo'ladilar-da!

Abdullo AKBAROV,
Toshkent shahar, Uchtepa tumanidagi 411-bog'cha tarbiyalanuvchisi

Bu ajoyib dunyo

BOLAKAY OROLNI YUTIB OLDI

Tayvanda istiqomat qilayotgan 4 yoshli Ye Chien Vey ismli bolakay lotereya o'ynab, Penxu arxipelagidagi uncha katta bo'lmagan bir orolni boshqarish huquqini yutib oldi.

JAJJI SAMOLYOT

Sarlavhani o'qib, hayron bo'lishingiz mumkin. Lekin shunday samolyot ham bor ekan.

Bir kishi sig'adigan samolyotning uzunligi 2,69 metr, qanotlarining kengligi 1,68 metr va og'irligi 179,6 kilogramm. Mazkur samolyot amerikalik konstruktor Robert Starr tomonidan yaratilgan.

MITTI VIDEOKAMERA VA KASSETA

Erinmagan odamlar nimalarni o'ylab topishmaydi-ya!

Ok Ridj (Tennesi shtati, Amerika Qo'shma Shtatlari) milliy laboratoriyasida o'lchami 2,54x5,08x1,27 santimetr bo'lgan miti videokamera ishlab chiqarilishi yo'lga qo'yildi.

Sonu firmasiga tegishli diktafonlar uchun mo'ljallangan raqamli kassetalarning o'lchami 30x21x5 millimetrni tashkil etadi.

BOSH MUHARRIR:
To'liqin HAYITOV

Gazeta O'zbekiston Matbuot va axborot agentligida 0208-raqam bilan 2007-yil 2-fevralda ro'yxatdan o'tgan.

TAHRIR HAY'ATI:
G'ayrat SHOUMAROV,
Svetlana INOMOVA,
Qahramon QURANBOYEV,
Jabbor RAZZOQOV,
Feruza JALILOVA
(Bosh muharrir o'rinbosari),
Dilmurod RAHMATILLAYEV,
Dilshoda DADAJONOVA

Manzilmiz:
700129,
Toshkent shahri,
Navoiy ko'chasi, 30-uy.
Obuna indeksi: 198.
e-mail: tong1924@mail.ru
Tel: 244-27-25, 244-63-08
Tel./faks:
(99871) 244-38-10

«O'zbekiston» nashriyat-matbaa ijodiy uyida chop etildi.
Haftaning dushanba kuni chiqadi.
Shakli A-3,
2 bosma taboq.
ISSN 2010-6092
Adadi - 67843
Buyurtma N: J 7097

Muassislar:
O'zbekiston Matbuot va axborot agentligi,
O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi,
«KAMOLOT» yoshlar ijtimoiy harakati Markaziy Kengashi,
«SOG'LOM AVLOD UCHUN» hukumatga qarashli bo'lmagan Xalqaro xayriya jam'armasi.

Dizayner va sahifalovchi:
Zuhra MUHSIMOVA
Navbatchi:
Feruza SOYIBJON qizi

Rassom:
Feruz MATYOQUBOV